

🧠 Ahlak Felsefesinin (Etik) Temel Çerçevesi

İnsanın her eyleminin iki yüzü vardır:

1. **Olgusal Yön:** Eylemin fiziksel ve görünür kısmıdır. Örneğin; dudakların hareket etmesi ve ses tellerinin titreşmesiyle "konuşmak" sıradan bir olgudur.
2. **Değer Yönü:** O eylemin ardındaki niyet ve sonuçtur. Konuşurken karşındakine yalan söylemek veya onu cesaretlendirmek, işin değer (ahlak) boyutudur.

Ahlak ve Etik Arasındaki Fark:

- **Ahlak:** Toplumun "şunu yap, bunu yapma" diyen yazısız kurallar pratiğidir. Yöresel veya evrensel olabilir.
- **Etik (Ahlak Felsefesi):** Ahlakın teorisidir. Sorgulanmamış bir hayatın yaşamaya değmez olduğunu bilerek, "Neden iyi davranmalıyım?", "iyi nedir?" diye soran felsefi disiplindir.

🔑 Ahlak Felsefesinin Temel Kavramları

Öğrencilerin için bu soyut kavramları hayatın içinden örneklerle şu şekilde somutlaştırabiliriz:

- **😊 İyi (Kavram):** İnsanın yapması istenen, ahlakça onaylanan, olumlu değere sahip eylemlerdir.
 - **Örnek:** Okul bahçesinde yere düşen bir arkadaşını görüp onu kaldırmak ve revire götürmek.
- **😡 Kötü (Kavram):** Yapılması istenmeyen, ahlaki kurallara aykırı düşen ve zarar veren eylemlerdir.
 - **Örnek:** Sınavda kopya çekerek hem kendi emeğine saygısızlık etmek hem de diğer öğrencilerin hakkına girmek.
- **🌟 Erdem (Kavram):** İnsanın sürekli ve kararlı bir şekilde "iyi" olana yönelmesi, iyilik yapmayı bir huy haline getirmesidir.
 - **Örnek:** Sadece öğretmenin yanındayken değil, kimse görmediğinde de dürüst davranmaktan vazgeçmemek; dürüstlüğü bir yaşam tarzı (erdem) yapmaktır.
- **🗑️ Vicdan (Kavram):** İnsanın kendi eylemlerini ahlaki açıdan değerlendirmesini sağlayan içsel mahkemedir. Bizi içeriden yargılayan sestir.
 - **Örnek:** Öfkeyle annene bağdırdıktan sonra odana çekildiğinde hissettiğin o derin pişmanlık ve göğsündeki ağırlık hissi.
- **🕊️ Özgürlük (Kavram):** İnsanın dışarıdan hiçbir baskı ve zorlama olmadan, kendi aklı ve iradesiyle seçenekler arasından birine karar verebilmesidir.

- **Örnek:** Akşam evde en sevdiğin dizi varken, iradeni kullanıp televizyonu kapatarak felsefe sınavına çalışmayı *seçmen*.
- **Sorumluluk (Kavram):** İnsanın özgür iradesiyle yaptığı seçimlerin sonucunu, olumlu ya da olumsuz tüm bedelleriyle üstlenmesidir.
 - **Örnek:** Felsefe sınavına çalışmamayı özgürce seçtiysen, sınavdan aldığın düşük notun suçunu "Sorular çok zordu" diyerek başkasına atamamak; "Çalışmadım ve karşılığını aldım" diyebilmektir.